



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN**  
**I MALMÖ**  
Avdelning 3

**DOM**  
2023-02-02  
Meddelad i Malmö

Mål nr  
7039-22

### **SÖKANDE**

Konkurrensverket

### **MOTPART**

Region Skåne, Skånetrafiken

Ombud: regionjuristen [REDACTED]

### **SAKEN**

Upphandlingsskadeavgift enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, förkortad LOU

---

### **FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten bifaller Konkurrensverkets ansökan och beslutar att Region Skåne, Skånetrafiken ska betala en upphandlingsskadeavgift om 400 000 kr.

---

**YRKANDE OCH INSTÄLLNING M.M.**

Skånetrafiken (Region Skåne) ingick den 29 juni 2021 ett avtal om persontransporter med Telepass AB (Telepass) utan föregående annonsering enligt 10 kap. 1 § LOU.

*Konkurrensverket* yrkar att förvaltningsrätten enligt 21 kap. 1 § 3 LOU beslutar att Region Skåne ska betala 400 000 (fyrahundratusen) kr i upphandlingsskadeavgift eftersom förutsättningarna för att sluta avtal utan föregående annonsering saknades och avtalet därmed utgör en otillåten direktupphandling.

*Region Skåne* bestrider bifall till ansökan och yrkar i första hand att förvaltningsrätten ska besluta att någon upphandlingsskadeavgift inte ska utgå eftersom regionen inte har brutit mot LOU. För det fall Region Skåne ska anses ha brutit mot LOU yrkas i andra hand att förvaltningsrätten ska fastslå att det är fråga om ett ringa fall eller att synnerliga skäl för eftergift föreligger. I sista hand yrkas att förvaltningsrätten ska besluta om en upphandlingsskadeavgift om 10 000 kr.

**VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS ANFÖR****Konkurrensverket**

Skånetrafiken hade sedan den 1 maj 2020 haft ett särskilt avtal med trafikföretag för att genomföra resor med resenärer som är smittade eller har misstänkt smitta med covid-19. Avtalet löpte ut den 30 juni 2021. Till följd av den under sensvåren 2021 rådande situationen bedömdes behovet av transport av smittade personer kvarstå även efter avtalets utgång, varefter Region Skåne inledde förhandlingar med den befintliga leverantören Telepass. Region Skåne och Telepass ingick den 29 juni 2021 avtal om sjukresor av kunder med covid-

19. Avtalet löpte från undertecknandet till och med den 31 december 2021, med möjlighet till en förlängning om sex månader till och med den 30 juni 2022.

*Avtalets karaktär*

Den i målet aktuella upphandlingen av sjukresor av kunder med covid-19 avser ramavtal av tjänster som inte omfattas av förteckningen över tjänster i bilaga 2 och 2 a till LOU. De tjänster som det är fråga om är inte sådana tjänster som i sig är undantagna från lagens tillämpningsområde.

*Upphandlingens värde och krav på föregående annonsering*

Region Skåne har under utredningen uppgett att värdet av upphandlingen vid upphandlingens påbörjande beräknades till ungefär 7 000 000 kr. Därefter gjorde Region Skåne bedömningen att avtalet sannolikt skulle avvecklas under hösten 2021 och att avtalets förväntade kostnad därmed, utifrån en beräkning sommaren 2021, uppgick till 1 071 000 kr. Med hänsyn till att den tidpunkt då upphandlingens värde ska uppskattas är vid påbörjandet av upphandlingen ska upphandlingens uppskattade värde dock beräknas till 7 000 000 kr.

Eftersom upphandlingens värde överstiger tillämpligt tröskelvärde för tjänstekontrakt som tilldelas av andra än centrala upphandlande myndigheter och som inte avser tjänster av sådant slag som anges i bilaga 2 eller 2 a till LOU (2 197 545 kr) följer det av 1 kap. 4 § LOU att hela LOU med undantag för 19 kap. LOU är tillämplig. Upphandlingen skulle därmed som huvudregel ha annonserats enligt 10 kap. 1 § LOU.

*Inget undantag från annonseringsplikten är tillämpligt*

Frågan är om den situation som rådde på grund av pandemin var sådan att Skånetrafiken hade möjlighet att göra undantag från skyldigheten att upphandla de tjänster som omfattas av avtalet.

Konkurrensverket ifrågasätter inte att pandemin, utifrån situationen under våren 2020, var en oförutsedd omständighet för Region Skåne. Den konkreta omständighet som enligt Region Skåne nödvändiggjort den aktuella anskaffningen är dock inte pandemins utbrott år 2020 utan den så kallade tredje smittvågen under våren 2021. Enligt Region Skåne påverkar även förhållandet att behovet av resor ökade efter att fler fått vaccin samtidigt som restriktionerna om bland annat ensamåkning kvarstod.

Oaktat att det funnits en osäkerhet kring pandemins utveckling år 2020–2021 anser Konkurrensverket att förhållandet att restriktionerna inte avvecklades våren 2021 inte var en sådan oförutsedd omständighet som avses i 6 kap. 15 § LOU. Även om förloppet i sig inte var möjligt att förutse har osäkerheten medfört att Skånetrafiken har haft anledning att räkna med risken att det skulle komma att finnas ett fortsatt behov av de aktuella tjänsterna, eftersom det inte har funnits omständigheter som medförde en bedömning att det var ett mycket osannolikt scenario. Under dessa omständigheter kan det enligt Konkurrensverket inte ha varit omöjligt att förutse ett ökat behov av resor. Konkurrensverket bedömer att det inte har förelegat en sådan händelse som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse och som gjort det omöjligt att hålla tidsfristerna för ett annonserat förfarande.

För det fall pandemins utveckling under våren 2021 ska anses vara en oförutsedd omständighet anser Konkurrensverket att det saknades grund för Region Skånes bedömning att det var omöjligt att beakta de tidsfrister som framgår av 11 kap. LOU.

Mot bakgrund av att Region Skåne under våren 2021 hade underlag för att såväl utforma en kravspecifikation som att utvärdera en ny upphandling av covid-19-transporter var det inte fråga om en situation där upphandlingsdokument måste upparbetas från grunden utifrån en särskild sakkunskap som Region Skåne saknade. Det är därmed Konkurrensverkets bedömning att Region Skåne skulle ha kunnat genomföra ett påskyndat förfarande när regionen i april 2021 uppmärksammade det fortsatta behovet.

Upphandlingen skulle sålunda ha offentliggjorts genom en annons och tillgängliggjorts för konkurrens i den mening som avses i LOU. Region Skåne har inte visat att det inte varit möjligt att genomföra ett påskyndat förfarande med beaktande av tidsfristerna för annonsering i LOU.

Anskaffningen har med hänsyn till avtalets omfattning inte heller varit absolut nödvändig. Med hänsyn till att anskaffningen avsåg att tillgodose ett behov under totalt ett års tid och därmed närmast hade karaktären av en beredskapsåtgärd för 2022 anser Konkurrensverket att regionen använt direktupphandling för att tillgodose mer än ett trängande behov. Tjänsterna, i den del de avser 2022, är av sådan karaktär att de kunnat ingå i ett ramavtal för varor och tjänster som under 2021 skulle ha kunnat tilldelas genom ett annonserat förfarande. Anskaffningen är därmed inte att anse som absolut nödvändig. Regionen har inte anfört några omständigheter som visar att det med någon större grad av säkerhet har framstått som absolut nödvändigt att anskaffa 50 fordon, trots att endast en mindre del av dessa senare har kommit att användas.

Region Skåne har sammanfattningsvis inte haft fog att underlåta annonsering med stöd av 6 kap. 15 § LOU. Av utredningen framgår inte heller att något annat undantag från annonsering enligt 6 kap. 12–19 § LOU är tillämpligt. Region Skåne har därmed varit skyldig att genomföra annonsering enligt 10 kap. 1 § LOU.

*Överträdelsens sanktionsvärde och avgiftens storlek*

En upphandlingsskadeavgift ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. Syftet med avgiften är bland annat att säkerställa att upphandlingsreglerna följs och att skattemedlen används på ett korrekt sätt.

Upphandlingens värde uppgår till 7 000 000 kr. Det medför att upphandlingsskadeavgiften kan uppgå till högst 700 000 kr ( $7\,000\,000 \times 0,1$ ).

Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges om det finns synnerliga skäl.

När sanktionsvärdet för en överträdelse ska fastställas tas hänsyn till såväl försvårande som förmildrande omständigheter. Hur klar överträdelsen kan anses vara är också något som vägs in. Detta eftersom omständigheten att exempelvis rättsläget är oklart kan påverka sanktionsvärdet i sänkande riktning. Överträdelsen ses i sådana fall som mindre allvarlig. Däremot kan sanktionsvärdet anses högre om ett avtal löper under en förhållandevis lång tid eller avser ett högt värde. Även förhållanden hos den upphandlande myndigheten som exempelvis ett upprepat beteende att genomföra otillåtna direktupphandlingar kan ses som en försvårande omständighet. Att en upphandlande myndighet har drabbats av andra negativa ekonomiska konsekvenser till följd av överträdelsen kan dock i vissa fall ses som en förmildrande omständighet.

I detta fall är det fråga om en otillåten direktupphandling, vilket i sig talar för ett högt sanktionsvärde. Det är därtill fråga om en situation där rättsläget är klart och där det saknas omständigheter som talar för ringa fall eller att avgiften ska efterges. Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i ärendet, och med hänsyn till att den ansträngda situation som pandemin har

inneburit för regionens arbete bör påverka det yrkade beloppet i sänkande riktning, får en upphandlingsskadeavgift om 400 000 kr anses vara en proportionerlig sanktion för den aktuella överträdelsen. Vad Region Skåne anfört till stöd för nedsättning av avgiften på grund av förmildrande omständigheter föranleder inte verket att göra någon annan bedömning.

### **Region Skåne**

Det har inte påvisats att Region Skåne har brutit mot annonseringsskyldigheten i LOU och genomfört en otillåten direktupphandling. För det fall regionen skulle ha brutit mot annonseringsskyldigheten och genomfört en otillåten direktupphandling bör avgiften på grund av de speciella omständigheter som föreligger helt efterges eller sättas ned till 10 000 kr.

### *Det har varit fråga om en förutsedd händelse*

Det faktum att det var möjligt att en tredje smittvåg skulle slå till mot Skåne innebär inte att det var förutsägbart för Region Skåne på sådant sätt att tillämpningen av 6 kap. 15 § LOU utesluts. Vid tidpunkten för tecknande av avtalet hade en andra smittvåg skett och även om det för Region Skåne framstod som möjligt med en tredje smittvåg var detta alltså inte något som vare sig i tid eller omfattning kunde förutses på sådant sätt att 6 kap. 15 § LOU inte kunde tillämpas. Den tredje smittvågen får därför i sig anses vara en sådan oförutsedd händelse som omfattas av 6 kap. 15 § LOU.

Det kunde inte heller förutses att antalet smittade eller misstänkt smittade i behov av transport till sjukhus skulle öka trots att andelen vaccinerade ökat i kraftig takt. Det väntade mönstret var att behovet av persontransporter av covid-19-sjuka skulle minska från juli 2021 i samband med att fler vaccinerades. Även denna omständighet medför således att den situation som föranledde anskaffningen av persontransporter inte kunde förutses av regionen.

*Tidsfristerna kunde inte hållas*

Då Region Skåne först under april 2021 blev varse om att behovet av sjuktransporter skulle kvarstå och befintliga avtal för tjänsterna skulle löpa ut den 30 juni 2021 skulle regionen endast ha haft ca 1,5 månad på sig att förbereda och genomföra en annonserad upphandling. Redan detta får, trots regionens erfarenhet av att köpa den aktuella tjänsten, anses omöjligt att genomföra under normala omständigheter. Till detta kommer den starka press som pandemin innebar för regionen som helhet. Vid en annonserad upphandling hade anbudsgivare dessutom behövt lägga betydligt längre tid på att utforma sina anbud än vad som är fallet vid en icke-annonserad upphandling. Det har sålunda inte varit möjligt för Region Skåne att på så kort tid hålla de tidsfrister som gäller vid öppet och selektivt förfarande eller vid förhandlat förfarande med föregående annonsering. Om en annonserad upphandling hade påbörjats under våren när det blev tydligt att behovet av sjuktransporter skulle kvarstå hade det på grund av den korta tidsfristen funnits risk för brister i upphandlingen, vilket hade medfört stora kostnader för skattebetalarna. En annonserad upphandling av aktuellt slag behöver påbörjas 1,5 år innan behovet av trafikstart uppstår eftersom det bland annat behöver göras stora ändringar av de ursprungliga upphandlingsdokumenten.

Det är vidare osannolikt att Region Skåne vid ett påskyndat förfarande skulle få in några relevanta anbud samt klara en juridisk prövning inom ramen för de tidsfrister som gäller för förfarandet. Det har mot bakgrund härav och med beaktande av att för upphandlingen nödvändiga krav sannolikt inte hade varit förenliga med de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna inte varit möjligt för regionen att beakta de i LOU angivna tidsfristerna.



*Upphandlingsskadeavgift*

Grund för att ålägga Region Skåne att betala upphandlingsskadeavgift saknas eftersom det inte har påvisats att regionen har brutit mot annonseringsskyldigheten i LOU och genomfört en otillåten direktupphandling.

För det fall förvaltningsrätten skulle finna att Region Skåne har genomfört en otillåten direktupphandling måste sanktionsvärdet för den eventuella förseelsen under rådande omständigheter anses ringa varför någon avgift inte bör utgå.

Om sanktionsavgift ändå ska utgå anser Region Skåne att synnerliga skäl föreligger för att efterge denna. Om sanktionsavgiften inte ska efterges bör avgiften på grund av den eventuella överträdelsens mycket låga sanktionsvärde, beräknas till 10 000 kr.

Konkurrensverket har i sin bedömning av upphandlingsskadeavgiftens storlek inte i tillräcklig utsträckning beaktat förmildrande omständigheter. Det har inte funnits någon möjlighet till ett alternativt handlingsätt för att säkra tillgången till den samhällsviktiga tjänsten. Det har inte varit tal om något upprepat beteende eller konstlat upplägg i syfte att kringgå lagen och regionens agerande har heller inte föranlett någon leverantör att begära överprövning i förvaltningsrätt. Några försvårande omständigheter föreligger inte.

Utifrån den eventuella överträdelsens mycket låga sanktionsvärde bör upphandlingsskadeavgiften sättas ner till 10 000 kr. Under alla omständigheter ska avgiften sättas ner till ett mycket lågt belopp.

Enligt Region Skånes uppfattning hade avtalet fått bestå vid en rättslig prövning. Även den omständigheten att regionen begränsat avtalet till 6+6 månader bör påverka sanktionsavgiften i sänkande riktning.

## SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Inledningsvis kan konstateras att det skett förändringar av LOU som trätt i kraft den 1 februari 2022, men att äldre bestämmelser fortfarande gäller för sådana upphandlingar som har påbörjats före ikraftträdandet.

Vidare ska noteras att Konkurrensverket och Region Skåne i målet är överens om vad som ägt rum i sak i enlighet med den redogörelse Konkurrensverket presenterat.

### *Förutsättningar för upphandlingsskadeavgift*

Vad gäller de formella förutsättningarna för den aktuella ansökan ska en ansökan om upphandlingsskadeavgift enligt 21 kap. 7 § andra stycket LOU ha kommit in till förvaltningsrätten inom ett år från det att avtalet som ansökan grundar sig på slöts. Det avtal som utgör grund för ansökan i detta fall ingicks den 29 juni 2021. Konkurrensverkets ansökan inkom till förvaltningsrätten den 22 juni 2022 och har därmed inkommit i rätt tid.

### *Avtalets karaktär och beräkning av kontraktsvärde*

För att utröna vilka krav som ställs på den upphandlande myndigheten avseende annonsering måste karaktären och omfattningen av upphandlingen fastställas. Det aktuella avtalet avser ramavtal av persontransporter till och från sjukvården och det är i målet ostridigt att avtalet avser tjänster som inte omfattas av förteckningen över tjänster i bilaga 2 och 2 a till LOU. Det är också ostridigt att det i målet inte är fråga om tjänster som i sig är undantagna från lagens tillämpningsområde.

Av 5 kap. 3 § LOU framgår bland annat att värdet av en upphandling är det totala belopp som, enligt den upphandlande myndighetens uppskattning, ska

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN**                      **DOM**  
**I MALMÖ**  
Avdelning 3

betalas enligt de varukontrakt, tjänstekontrakt eller byggentreprenadkontrakt som ingår i upphandlingen.

Enligt 5 kap. 5 § LOU ska uppskattningen av en upphandlings värde avse värdet vid den tidpunkt då anbudsinfördran skickas ut eller, om en sådan inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten påbörjar upphandlingsförfarandet.

Förvaltningsrätten instämmer således i Konkurrensverkets bedömning att värdet i förevarande mål ska bestämmas utifrån det vid påbörjandet av upphandlingen uppskattade värdet. Detta har inte ifrågasatts av Region Skåne. Då regionen vid upphandlingens påbörjande beräknade upphandlingens värde till ca 7 000 000 kr, ska värdet av upphandlingen enligt förvaltningsrätten därför fastställas i enlighet därmed.

*Krav på annonsering*

Det kan konstateras att det av förvaltningsrätten ovan bedömda värdet av aktuellt avtal överstiger tröskelvärdet för tjänstekontrakt som tilldelas av andra än centrala upphandlande myndigheter och som inte avser tjänster av sådant slag som anges i bilaga 2 eller 2 a. Av 1 kap. 4 § LOU följer därmed att hela LOU är tillämplig, med undantag för 19 kap. LOU.

Upphandlingen skulle därmed ha annonserats i enlighet med 10 kap. 1 § LOU.

*Frågan om upphandlingen utgör en otillåten direktupphandling; frågorna om synnerlig brådska förelåg samt om inköpen varit absolut nödvändiga*

Region Skåne anför i huvudsak att det inte påvisats föreligga någon otillåten direktupphandling då man har haft rätt att ingå avtalet som ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering med stöd av bestämmelsen i 6 kap. 15

§ LOU. Regionen anser att det fortsatta behovet av persontransporter inte kunde förutses samt att synnerlig brådska uppstått då tidsfristerna för öppet och selektivt förfarande eller vid förhandlat förfarande med föregående annonsering, vid den sena tidpunkt då regionen blev varse om detta, inte kunde hållas.

För att undantaget från upphandling enligt 6 kap. 15 § LOU ska vara tillämpligt krävs att det på grund av synnerlig brådska som beror på omständigheter som inte kan tillskrivas och inte har kunnat förutses av myndigheten, var omöjligt att hålla de tidsfrister som gäller för andra upphandlingsförfaranden och att anskaffningen vid den tiden var absolut nödvändig.

Av förarbeten och praxis framgår att undantagen från annonsering ska tolkas restriktivt och att det är den upphandlande myndigheten som ska visa att förutsättningarna för undantag från annonsering förelåg (se bl.a. prop. 2009/10:180 s. 295 och HFD 2019 ref. 65). Vid synnerlig brådska åligger det myndigheten att visa att brådskan var sådan att man inte skulle hinna få kontraktet på plats med beaktande av de tidsfrister som följer av LOU samt att brådskan inte skulle kunna tillskrivas eller förutses av den upphandlande myndigheten (mål C-318/94 p. 14). Det ställs även höga krav på att en upphandlande myndighet har en god organisation och framförhållning i sin planering (HFD 2017 ref. 66 med däri angivet förarbetsuttalande).

För att en direktupphandling enligt 6 kap. 15 § LOU ska vara tillåten ska det vara fråga om en extraordinär situation som inte kan tillskrivas, och inte har kunnat förutses av, myndigheten. Förvaltningsrätten ifrågasätter inte att covid-19 pandemin utifrån hur situationen såg ut under våren 2020 har varit en omständighet som inte har kunnat förutses av Region Skåne och inte heller att pandemin har inneburit en mycket stor påfrestning för regionens arbete. Även om det för regionen inte gick att med säkerhet veta att en tredje smittvåg skulle komma kan denna omständighet enligt förvaltningsrättens förmenande dock

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN**                      **DOM**  
**I MALMÖ**  
Avdelning 3

inte bedömas vara sådan att den för regionen inte har kunnat förutses. Förvaltningsrätten beaktar härvid särskilt dels – och det förefaller också vara ostridigt i målet – att det vid tidpunkten för avtalets tecknande redan hade förekommit två smittvåg, dels att det redan vid årsskiftet 2020/2021 fanns indikationer på en tredje smittvåg i slutet av februari 2021. Det är därför förvaltningsrättens bedömning att Region Skåne redan under vintern 2020/2021 måste ha haft anledning att räkna med risken att det skulle komma att finnas ett fortsatt behov av persontransporter. Att en tredje smittvåg slog till mot Skåne kan mot bakgrund härav inte bedömas utgöra en sådan extraordinär situation som gör att det kan anses föreligga synnerlig brådska enligt 6 kap. 15 § LOU.

Med hänsyn till att det av utredningen framgår att Region Skåne i april 2021 hade underlag till kravspecifikation och utvärdering för upphandling avseende covid-19-transporter delar förvaltningsrätten vidare Konkurrensverkets bedömning att ett påskyndat förfarande hade kunnat påbörjas i april 2021. Det har därför enligt förvaltningsrätten inte heller varit omöjligt för regionen att hålla tidsfristerna enligt något annat förfarande. Anskaffningen kan mot bakgrund av att avtalstiden uppgår till totalt ett år vidare inte ha varit avsedd att tillgodose endast ett trängande behov och därmed inte heller ha varit absolut nödvändig.

Vad regionen har anfört som skäl för att annonsering inte skett och som skulle rättfärdigat en direktupphandling och att det skulle vara brådskande möjliggör följaktligen inte undantag från annonseringsskyldigheten i 6 kap. 15 § LOU.

*Frågan om upphandlingsskadeavgiftens storlek samt frågorna om det rör sig om ett ringa fall eller om det finns synnerliga skäl att efterge avgiften*

Enligt 21 kap. 4 § LOU ska en upphandlingsskadeavgift uppgå till lägst 10 000 kr och högst 10 000 000 kr. Avgiften får inte överstiga tio procent av upphandlingens värde enligt 5 kap. LOU.

Enligt 21 kap. 5 § LOU ska vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl.

En otillåten direktupphandling är en sådan förseelse som anses höra till de allvarligare formerna av överträdelser och motiverar en avgift hänförlig till den högre skalan av avgiftsramen. Beslutande instans har ett betydande utrymme att inom givna beloppsramar fastställa avgiftens storlek. Sanktionen ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. Ju allvarligare överträdelsen kan anses vara, desto högre belopp bör avgiften fastställas till. Vid bedömningen av sanktionsvärdet bör även vägas in hur klar överträdelsen kan anses vara. Ett oklart rättsläge bör påverka sanktionsvärdet så att överträdelsen anses mindre allvarlig. Förhållanden hos den upphandlande myndigheten, som exempelvis ett upprepat beteende, bör ses som en försvårande omständighet. Avtalstidens längd och avtalets värde kan också påverka sanktionsvärdet (prop. 2009/10:180 s. 197 f.).

Region Skåne anför att det är fråga om ett ringa fall eller att det i vart fall finns synnerliga skäl att efterge avgiften huvudsakligen utifrån rådande omständigheter samt för det fall avgift ska utgå, att denna ska beräknas till 10 000 kr eller annars till ett mycket lågt belopp.

I ringa fall ska någon avgift inte beslutas, vilket kan vara fallet om anskaffningar inte kunnat anstå och berörda avtal har tidsbegränsats till dess att

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN**                      **DOM**  
**I MALMÖ**  
Avdelning 3

inköp kunnat göras enligt en ny annonserad upphandling (HFD 2014 ref. 49). Förvaltningsrätten anser inte att det i målet har framkommit några omständigheter som talar för ett ringa fall.

Att efterge avgiften på grund av synnerliga skäl kan endast göras i rena undantagsfall när till exempel människors liv eller hälsa annars skulle riskeras och det skulle framstå som orimligt eller stötande att upphandlingsskadeavgift skulle tas ut (prop. 2009/10:180 s. 370). Förvaltningsrätten finner inte att det på ett tydligt sätt framkommer att något sådant undantagsfall föreligger. Det framstår således inte som orimligt eller stötande att besluta om upphandlingsskadeavgift. Avgiften ska därför inte efterges.

Fråga är om en otillåten direktupphandling och upphandlingsskadeavgiften bör därför ligga i det högre skiktet. Yrkad upphandlingsavgift uppgår till cirka 5,71 procent av upphandlingens värde. Att det skulle föreligga något oklart rättsläge eller liknande omständighet som skulle tala för en mildare påföljd har inte framkommit. Förvaltningsrätten instämmer vidare i Konkurrensverkets bedömning avseende försvårande och förmildrande omständigheter. Vid en samlad bedömning finner förvaltningsrätten att en avgift om 400 000 kr får anses vara en effektiv och avskräckande sanktion som står i proportion till överträdelsens allvar. Vad Region Skåne i övrigt har anfört i målet föranleder inte förvaltningsrätten att göra någon annan bedömning. Konkurrensverkets ansökan om upphandlingsskadeavgift ska följaktligen bifallas i sin helhet.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga (FR-05)

Cecilia Holmdahl

Sally Söderholm har föredragit målet.



## Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

### Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

#### Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

### Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

### Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.  
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.  
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

### Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.



Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

### Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

### Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på [www.domstol.se](http://www.domstol.se).

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.